

פתרון תרגיל בית 3 בתורת החבורות 88-218 סמסטר א' תשע"ח

הוראות בהגשת הפתרון יש לרשום שם מלא, מספר ת"ז ומספר קבוצת תרגול. הגישו את התרגיל בתרגול שלכם בשבוע המתחיל בתאריך 26.11.2017.

שאלות חימום

שאלות החימום הן שאלות שאינן להגשה, והן בדרך כלל קלות יותר. אבל כדאי מאוד לוודא שיודעים איך לפתור אותן, אפילו בעל פה.

שאלה 1. עבור כל אחת מהטענות הבאות, קבע האם היא נכונה ואם לא מצא דוגמה נגדית:

א. כל חבורה צקלית היא אבלית.

ב. כל חבורה אבלית היא צקלית.

ג. אם $\phi(a) = n$ אז $a^{-1} = a^{n-1}$.

פתרון. א. נכון.

ב. לא נכון.

ג. נכון.

שאלה 2. כתבו את לוחות הכפל של U_5, U_8 . האם מדובר באותה חבורה (עד כדי שינוי שמות)?

פתרון.

·	1	2	3	4
1	1	2	3	4
2	2	4	1	3
3	3	1	4	2
4	4	3	2	1

U_5 של הכפל

·	1	3	5	7
1	1	3	5	7
3	3	1	7	5
5	5	7	1	3
7	7	5	3	1

U_8 של הכפל

בנוסף, החבורה U_5 היא ציקלית ואילו U_8 לא ציקלית, ולכן אלו חבורות שונות.

שאלה 3. מצאו איבר מסדר 6 בחבורה S_5 . רמז: מצאו איבר מסדר 2 ב- S_2 ואיבר מסדר 3 ב- S_3 .

פתרון. האיברים מסדר 6 בחבורה S_5 הם בדיוק התמורות שניתן לרשום כמכפלה של מחזורים זרים מאורך 2 ומאורך 3. למשל התמורה (12)(345).

שאלות להגשה

שאלה 4. הזכרו בהגדרת פונקציית אוילר

$$\varphi(n) = |\{a \mid 0 \leq a < n, (a, n) = 1\}|$$

הוכיחו כי $(n, m) = 1$ אם ורק אם $\varphi(nm) = \varphi(n)\varphi(m)$.

הערה. שאלה זו עברה להיות שאלת רשות, מפני שההדרכה הייתה מבלבלת. הטענה בשאלה למעשה שקולה למשפט השאריות הסיני עבור מספרים.

טענה (משפט השאריות הסיני). אם n, m זרים, אזי לכל $a, b \in \mathbb{Z}$ קיים x יחיד עד כדי שקילות מודולו nm כך ש- $x \equiv a \pmod{n}$ וגם $x \equiv b \pmod{m}$.

הוכחת הטענה. מפני ש- $(n, m) = 1$, אזי קיימים $s, t \in \mathbb{Z}$ כך ש- $sn + tm = 1$. כדי להוכיח קיום של x נתבונן ב- $bsn + atm$. מתקיים

$$bsn + atm \equiv atm \equiv a \cdot 1 \equiv a \pmod{n}$$

$$bsn + atm \equiv bsn \equiv b \cdot 1 \equiv b \pmod{m}$$

ולכן $x = bsn + atm$ הוא פתרון אפשרי. ברור כי גם $x' = x + kmn$ לכל $k \in \mathbb{Z}$ הוא פתרון תקף.

כדי להראות יחידות של x מודולו nm נשתמש בטיעון קומבינטורי. לכל זוג (a, b) יש (nm) (לפחות אחד) המתאים לו מודולו nm . ישנם בסה"כ nm זוגות שונים (a, b) (מודולו nm), וכן רק nm ערכים אפשריים ל- x (מודולו nm). ההתאמה הזו היא פונקציה חח"ע בין קבוצות סופיות שוות עוצמה, ולכן ההתאמה היא גם על. דרך אחרת: אם קיים מספר y המקיים את הטענה, אז $n|x - y$ וגם $m|x - y$. מהנתון $(n, m) = 1$ נקבל כי $nm|x - y$ ולכן $x \equiv y \pmod{nm}$. $\square$

פתרון. תחילה נניח $(n, m) = 1$ ונוכיח $\varphi(nm) = \varphi(n)\varphi(m)$.

לכל $a \in \{1, 2, \dots, n\}$ ו- $b \in \{1, 2, \dots, m\}$ נתאים $x \in \{1, 2, \dots, nm\}$ כך ש- $x \equiv a \pmod{n}$, $x \equiv b \pmod{m}$ לפי משפט השאריות הסיני. נניח $n = p_1^{n_1} \dots p_k^{n_k}$ ו- $m = q_1^{m_1} \dots q_r^{m_r}$ הוא פירוק לראשוניים של n ו- m , בהתאמה. אז $p_i \neq q_j$ לכל i, j מפני ש- $(n, m) = 1$. אנו יודעים כי

$$(x, nm) = (x, n)(x, m) = (a, n)(b, m)$$

שהרי אם p ראשוני ו- $(x, nm) = p$, אז $p|x$ והוא מחלק בדיוק אחד מ- n או m . ולהפך, אם $(a, n) = p$ (בלי הגבלת הכלליות), אז p מחלק את $x = bsn + atm$, אבל לא מחלק את m . לכן $(x, nm) = 1$ אם ורק אם $(a, n) = 1$ וגם $(b, m) = 1$. מספר הטבעיים שזרים ל- nm וקטנים ממנו זה בדיוק $\varphi(nm)$, ונסיק שמספר זה שווה למספר הזוגות (a, b) כאשר a זר ל- n וקטן מ- n (יש $\varphi(n)$ כאלו), ו- b זר ל- m וקטן מ- m (יש $\varphi(m)$ כאלו). כלומר $\varphi(nm) = \varphi(n)\varphi(m)$.

מהוכחת כיוון זה נסיק את הנוסחה שראינו בכיתה: $\varphi(n) = n \prod_{p|n} \left(1 - \frac{1}{p}\right)$ כאשר המכפלה רצה על כל הראשוניים שמחלקים את n .

לכיוון ההפוך, נניח $\varphi(nm) = \varphi(n)\varphi(m)$. נסמן $d = (n, m)$. אז

$$\begin{aligned}\varphi(nm) &= nm \prod_{p|nm} \left(1 - \frac{1}{p}\right) = nm \frac{\prod_{p|n} \left(1 - \frac{1}{p}\right) \prod_{p|m} \left(1 - \frac{1}{p}\right)}{\prod_{p|d} \left(1 - \frac{1}{p}\right)} \\ &= n \prod_{p|n} \left(1 - \frac{1}{p}\right) m \prod_{p|m} \left(1 - \frac{1}{p}\right) \frac{d}{d \prod_{p|d} \left(1 - \frac{1}{p}\right)} = \varphi(n)\varphi(m) \frac{d}{\varphi(d)}\end{aligned}$$

ונקבל $\varphi(d) = d$ שכן אם $d = 1$.

שאלה 5. תהי G חבורה, ותהי $\emptyset \neq H \subseteq G$ תת-קבוצה לא ריקה.

א. הוכיחו שאם G חבורה סופית, אז כדי להוכיח ש- H היא תת-חבורה של G מספיק לבדוק סגירות לפעולה.

ב. הפריכו את הסעיף הקודם כאשר G אינסופית.

פתרון.

א. צריך להראות שבמקרה זה סגירות לפעולה מבטיחה קיום יחידה וסגירות להופכי. לשם כך נראה שבחבורה סופית ההופכי של כל איבר הוא חזקה שלו. נניח $|G| = n$, אז כפי שידוע לנו $o(g) \leq n$ לכל $g \in G$. נסמן $o(g) = m$, אז

$$\underbrace{(g * \dots * g)}_{m \text{ פעמים}} = \underbrace{(g * \dots * g)}_{m-1 \text{ פעמים}} * g = e$$

ולכן g^{m-1} הוא ההופכי של g . כעת, אם $g \in H$, אז גם $g^k \in H$ לכל $k \in \mathbb{Z}$ בגלל הסגירות לפעולה. בפרט, $e = g^m \in H$ ולכן H מכילה את היחידה של G , וכן $g^{-1} = g^{m-1} \in H$ ולכן יש סגירות להופכי. בסך הכל קיבלנו כי H תת-חבורה של G .

הדרישה $H \neq \emptyset$ הכרחית, שכן אחרת H אינה חבורה (אפילו שמתקיימת סגירות לפעולה).

ב. יש הרבה אפשרויות כאן. החבורה האינסופית "הראשונה" שפגשנו תתאים. נבחר $G = \mathbb{Z}$ ואת $H = \mathbb{N} \cup \{0\}$ שבודאי אינה ריקה. אז H סגורה לפעולה (אם $a, b \geq 0$, אז גם $a + b \geq 0$) ומכילה אפילו את איבר היחידה 0, אבל אינה סגורה להופכי. לכן H אינה תת-חבורה.

שאלה 6. תהי G חבורה ויהיו $a, b \in G$ איברים. הוכיחו כי $o(ab) = o(ba)$. זהירות: לא הנחנו שהחבורה אבלית או שהסדרים סופיים.

פתרון. נפריד למקרים בהם הסדר סופי ובהם הסדר אינסופי.

תחילה נניח $o(ab) = n < \infty$. נשים לב שמכך נובע $(ab)^{n-1} = (ab)^{-1}$. כעת

$$\begin{aligned}(ba)^n &= \underbrace{baba \dots ba}_n = b(ab)(ab) \dots (ab)a = b(ab)^{n-1}a = \\ &= b(ab)^{-1}a = bb^{-1}a^{-1}a = e\end{aligned}$$

ולכן $o(ba) | n$. באופן דומה אפשר להראות ש $n | o(ba)$, ולכן $o(ab) = o(ba)$. אם $o(ab) = \infty$, ונניח בשלילה כי $o(ba) = m \neq \infty$, אז לפי המקרה שבו הסדר סופי, נקבל בסתירה שגם $o(ab) = m$ מסדר סופי. לכן $o(ba) = \infty = o(ab)$.

שאלה 7. פתרו את המשוואות הבאות. כלומר מצאו כל $x \in \mathbb{Z}$ המקיים אותן, ולא רק אחד.

$$\begin{aligned} \text{א. } 33x &\equiv 1 \pmod{218} \\ \text{ב. } -7x + 3 &\equiv 9 \pmod{30} \end{aligned}$$

פתרון.

א. אנו בעצם נדרשים לחשב את ההופכי של 33 בחבורה U_{218} . בעזרת אלגוריתם אוקלידס המורחב נחשב

$$\begin{aligned} (218, 33) &= [218 = 6 \cdot 33 + 20] \\ (33, 20) &= [33 = 1 \cdot 20 + 13] \\ (20, 13) &= [20 = 1 \cdot 13 + 7] \\ (13, 7) &= [13 = 1 \cdot 7 + 6] \\ (7, 6) &= [7 = 1 \cdot 6 + 1] \\ (6, 1) &= 1 \end{aligned}$$

ולכן $(218, 33) = 1$. קיבלנו שאכן $33 \in U_{218}$. בעזרת הצבה לאחור נקבל

$$\begin{aligned} 1 &= 7 - 1 \cdot 6 = 7 - 1 \cdot (13 - 1 \cdot 7) = -1 \cdot 13 + 2 \cdot 7 = -1 \cdot 13 + 2 \cdot (20 - 1 \cdot 13) = \\ &= 2 \cdot 20 - 3 \cdot 13 = 2 \cdot 20 - 3 \cdot (33 - 1 \cdot 20) = -3 \cdot 33 + 5 \cdot 20 = \\ &= -3 \cdot 33 + 5 \cdot (218 - 6 \cdot 33) = 5 \cdot 218 - 33 \cdot 33 \end{aligned}$$

ולכן ההופכי של 33 הוא -33 , ונקבל $x \equiv -33 \equiv 185 \pmod{218}$.

ב. נסדר את המשוואה כך שנקבל $-7x \equiv 6 \pmod{30}$ ולצורך נוחות $23x \equiv 6 \pmod{30}$. בעזרת אלגוריתם אוקלידס המורחב נחשב

$$\begin{aligned} (30, 23) &= [30 = 1 \cdot 23 + 7] \\ (23, 7) &= [23 = 3 \cdot 7 + 2] \\ (7, 2) &= [7 = 3 \cdot 2 + 1] \\ (2, 1) &= 1 \end{aligned}$$

ולכן $(30, 23) = 1$ ומכאן שאכן $23 \in U_{30}$. בעזרת הצבה לאחור נקבל

$$\begin{aligned} 1 &= 7 - 3 \cdot 2 = 7 - 3 \cdot (23 - 3 \cdot 7) = -3 \cdot 23 + 10 \cdot 7 \\ &= -3 \cdot 23 + 10 \cdot (30 - 1 \cdot 23) = 10 \cdot 30 - 13 \cdot 23 \end{aligned}$$

ולכן ההופכי של 23 ב- U_{30} הוא $-13 \equiv 17 \pmod{30}$. נכפיל את המשוואה ב-17 ונקבל

$$17 \cdot 23x \equiv 17 \cdot 6 \equiv 12 \pmod{30}$$

והפתרון המבוקש הוא $x \equiv 12 \pmod{30}$.

שאלה 8. לכל תמורה σ מהתמורות הבאות, כתבו את σ כמכפלת מחזורים זרים וחשבו את σ^2 , את σ^{20} ואת $o(\sigma)$.

$$\text{א. } \left(\begin{array}{ccccccccc} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 & 9 \\ 5 & 2 & 9 & 7 & 1 & 6 & 4 & 3 & 8 \end{array} \right) \in S_9$$

$$\text{ב. } (1 \ 2) (2 \ 5 \ 4) (3 \ 1 \ 4) (1 \ 5) \in S_5$$

פתרון.

א. נסמן את התמורה הנתונה σ . מפרקים לפי הדרך שראינו בתרגול. מקבלים כי יש את המעגלים הבאים:

$$1 \mapsto 5 \mapsto 1, 3 \mapsto 9 \mapsto 8 \mapsto 3, 4 \mapsto 7 \mapsto 4$$

לכן $\sigma = (1\ 5)(3\ 9\ 8)(4\ 7)$ (2 ו-6 נשלחים כל אחד לעצמו).
נחשב את σ^2 בעזרת העובדה שמחזורים זרים מתחלפים זה עם זה, ונקבל:

$$\sigma^2 = (1\ 5)^2 (3\ 9\ 8)^2 (4\ 7)^2 = (3\ 8\ 9)$$

הסדר של תמורה בהצגה כמכפלת מחזורים זרים היא הכמ"מ של אורכי המחזורים. אצלנו $o(\sigma) = [2, 3, 2] = 6$. לכן $\sigma^6 = \text{id}$. מכאן קל לחשב

$$\sigma^{20} = (\sigma^6)^3 \sigma^2 = \text{id}^3 \cdot \sigma^2 = (3\ 8\ 9)$$

ב. נסמן את התמורה הנתונה σ . פה התמורה בכלל לא נתונה בצורה נוחה, ולכן נכתוב אותה כמטריצה:

$$\sigma = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 \\ 4 & 5 & 2 & 3 & 1 \end{pmatrix}$$

לכן קל לראות שיש פה מעגל אחד, כלומר $\sigma = (1\ 4\ 3\ 2\ 5)$. נחשב את σ^2 :

$$\sigma^2 = (1\ 4\ 3\ 2\ 5)^2 = (1\ 3\ 5\ 4\ 2)$$

סדר של מחזור הוא אורכו, ולכן $o(\sigma) = 5$. לכן $\sigma^5 = \text{id}$ ונקבל $\sigma^{20} = (\sigma^5)^4 = \text{id}$.

שאלה 9. תהי $\sigma \in S_n$ תמורה, ויהי מחזור $a = (a_1, a_2, \dots, a_k) \in S_n$. הוכיחו כי

$$\sigma a \sigma^{-1} = \sigma(a_1, a_2, \dots, a_k) \sigma^{-1} = (\sigma(a_1), \sigma(a_2), \dots, \sigma(a_k))$$

למשל, עבור $\sigma = (1\ 2)(4\ 5)$ ו- $a = (2\ 3\ 5\ 6)$ נקבל

$$\sigma(2\ 3\ 5\ 6)\sigma^{-1} = (1\ 3\ 4\ 6)$$

כרשות, האם אתם יכולים למצוא נוסחה עבור $\sigma a \sigma^{-1}$ כאשר a היא תמורה כלשהי?

פתרון. שיוויון בין שתי פונקציות, כמו למשל התמורות בשאלה, אפשר להוכיח על ידי זה שנראה שכל קלט נשלח לאותו פלט בשתי הפונקציות. כלומר נבדוק לאן האיברים $\{1, 2, \dots, n\}$ מועתקים בשתי התמורות.

ראשית, נניח כי $m = \sigma(a_i)$ עבור איזשהו $1 \leq i \leq k$. התמורה באגף ימין תשלח את m ל- $\sigma(a_{i+1})$ כאשר האינדקס $i+1$ מחושב מודולו k . נסתכל מה קורה באגף שמאל:

$$\begin{aligned} (\sigma(a_1, a_2, \dots, a_k) \sigma^{-1})(m) &= \sigma((a_1, a_2, \dots, a_k) (\sigma^{-1}(\sigma(a_i)))) \\ &= \sigma((a_1, a_2, \dots, a_k)(a_i)) = \sigma(a_{i+1}) \end{aligned}$$

ולכן התמורות פועלות אותו דבר על $\sigma(a_1), \dots, \sigma(a_k)$. כעת נניח כי m אינו מהצורה $\sigma(a_i)$ לאף $1 \leq i \leq k$; לכן התמורה באגף ימין תשלח אותו לעצמו. לגבי אגף שמאל: נשים לב כי $\sigma^{-1}(m) \neq a_i$ לכל i , ולכן

$$(\sigma(a_1, a_2, \dots, a_k) \sigma^{-1})(m) = \sigma((a_1, a_2, \dots, a_k) (\sigma^{-1}(m))) = \sigma(\sigma^{-1}(m)) = m$$

מכאן ששתי התמורות האלו שוות.

שאלה 10. נתבונן ב- S_n עבור $n > 2$.

א. הוכיחו שלכל מחזור $\tau \in S_n$ $\text{id} \neq \tau$ קיימת תמורה $\sigma \in S_n$ כך ש- $\tau\sigma \neq \sigma\tau$. רמז: העזרו בשאלה הקודמת.

ב. הוכיחו כי $Z(S_n) = \{\text{id}\}$.

פתרון.

א. נניח כי $\tau = (a_1, \dots, a_k)$. נשים לב ש- $\tau\sigma = \sigma\tau$ אם ורק אם $\tau\sigma\tau^{-1} \neq \tau$. בעזרת השאלה הקודמת, נוכל למצוא σ כדרוש. אם האורך של המחזור $k \geq 3$, אז נבחר $\sigma = (a_1, a_2)$ ונקבל

$$(a_1, a_2)(a_1, a_2, a_3, \dots, a_k)(a_1, a_2)^{-1} = (\sigma(a_1), \sigma(a_2), \sigma(a_3), \dots, \sigma(a_k)) \\ = (a_2, a_1, a_3, \dots, a_k)$$

מפני ש- τ שולח את a_1 ל- a_2 ואילו $\sigma\tau\sigma^{-1}$ שולח את a_1 ל- a_3 , אז בודאי $\tau\sigma\tau^{-1} \neq \tau$. נותרנו עם המקרה שבו $k = 2$. כלומר $\tau = (a_1, a_2)$. מן הנתון $n > 2$, נסיק שקיים $b \in \{1, \dots, n\} \setminus \{a_1, a_2\}$. נבחר $\sigma = (a_1, b)$ ונחשב

$$(a_1, b)(a_1, a_2)(a_1, b)^{-1} = (\sigma(a_1), \sigma(a_2)) = (b, a_2)$$

מפני ש- τ שולח את a_2 ל- a_1 ואילו $\sigma\tau\sigma^{-1}$ שולח את a_2 ל- b , אז בודאי $\tau\sigma\tau^{-1} \neq \tau$.

ב. המרכז הוא תת-חבורה, ולכן תמיד כולל את איבר היחידה. כלומר $\text{id} \in Z(S_n)$. נניח בשלילה שקיימת תמורה $\sigma \in Z(S_n)$, $\text{id} \neq \sigma$, ויהי $\sigma = \sigma_1 \dots \sigma_r$ פירוק שלה למכפלת מחזורים זרים.

אם $r = 1$, אז σ היא מחזור, וסיימנו לפי הסעיף הקודם שבו מצאנו תמורה שלא מתחלפת עם σ .

נניח $r > 1$ ושקיים בפירוק למחזורים זרים מחזור מאורך לפחות 3. בלי הגבלת הכלליות נניח σ_1 הוא מחזור מאורך $k \geq 3$ (כי מחזורים זרים מתחלפים, כלומר $\sigma_i\sigma_j = \sigma_j\sigma_i$). נסמן $\sigma_1 = (a_1, \dots, a_k)$. כמו בסעיף הקודם נבחר $\mu = (a_1, a_2)$, נשים לב כי μ מתחלף עם $\sigma_2, \dots, \sigma_r$ ונחשב

$$\mu\sigma\mu^{-1} = \mu\sigma_1\sigma_2 \dots \sigma_r\mu^{-1} = \mu\sigma_1\mu^{-1}\sigma_2 \dots \sigma_r$$

נניח בשלילה כי $\sigma = \mu\sigma\mu^{-1}$, ונכפיל ב- $(\sigma_2 \dots \sigma_r)^{-1}$ מימין ונקבל $\sigma_1 = \mu\sigma_1\mu^{-1}$. בסתירה לסעיף הקודם.

נותרנו רק עם המקרה שבו בפירוק של σ למחזורים זרים מופיעים רק חילופים (מחזורים מאורך 2). נניח $\sigma_1 = (a_1, a_2)$ ו- σ_2 עבור a_1, a_2, b_1, b_2 שונים (הבינו למה מקרה זה לא יקרה עבור $n = 3$). נבחר $\mu = (a_1, b_1)$ ונקבל

$$\mu\sigma\mu^{-1} = \mu\sigma_1\sigma_2\sigma_3 \dots \sigma_r\mu^{-1} = \mu\sigma_1\sigma_2\mu^{-1}\sigma_3 \dots \sigma_r$$

כי μ מתחלף עם $\sigma_3, \dots, \sigma_r$. נניח בשלילה כי $\sigma = \mu\sigma\mu^{-1}$, ונכפיל ב- $(\sigma_3 \dots \sigma_r)^{-1}$ מימין ונקבל $\sigma_1\sigma_2 = \mu\sigma_1\sigma_2\mu^{-1}$, אבל

$$\mu\sigma_1\sigma_2\mu^{-1} = (a_1, b_1)(a_1, a_2)(b_1, b_2)(a_1, b_1) = (a_1, b_2)(a_2, b_1) \neq (a_1, a_2)(b_1, b_2)$$

וזו סתירה. בסך הכל קיבלנו כי $\sigma \notin Z(S_n)$ לכן $Z(S_n) = \{\text{id}\}$.

שאלות רשות

את שאלות הרשות אין חובה לפתור, אבל אם פתרתם אותן, בבקשה צרפו את הפתרון שלהן.

שאלה 11. תהי G חבורה סופית. הוכיחו כי מספר האיברים מסדר 3 הוא זוגי (אולי אפס).
מה לגבי מספר האיברים מסדר p כאשר p מספר ראשוני אי זוגי?

שאלה 12. מצאו חבורה אינסופית שלכל $n \in \mathbb{N}$ קיים בה איבר מסדר n . האם אתם יכולים גם להבטיח שהסדר של כל האיברים הוא סופי?
כמו כן, לכל $m > 1$ מצאו חבורה אינסופית G_m שהסדר של כל איבר בה הוא לכל היותר m .

האם אתם יכולים למצוא דוגמאות לשאלות האלו כך שהחבורות הן מעוצמה $\aleph_0$?

שאלה 13. כתבו תוכנה שמקבלת כקלט רשימת מספרים המייצגת תמורה, כלומר מקבלת את השורה השנייה בהצגת תמורה כמטריצה בגודל $2 \times n$. התוכנה תחזיר בפלט את התמורה כמכפלת מחזורים זרים. הרחיבו את התוכנה כך שתקבל כמה תמורות, ותחזיר את מכפלתן כמכפלת מחזורים זרים.

בהצלחה!